

Mente & Manu

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT

Tudengitele jagati 1 322 000 krooni

Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond ja Vilistlaskogu jagasid edukatele Tehnikaülikooli üliõpilastele ja õppejõududele stipendiume.

Juba neljateistkümnendat aastat toetavad Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond ja Vilistlaskogu edukaid tehnikatudengeid ning noori doktorikraadiga õppejõude stipendiumitega.

8. novembril toimunud Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi ja Vilistlaskogu pidulikul vastuvõtul Tallinna Raekojas jagati tudengitele stipendiumiraha, autasustati Tallinna Tehnikaülikooli kuld- ja ausponsorid, allkirjastati koostöölepingud uute Vilistlaskupitaliga liitujatega ning sõlmiti uued koostöölepingud stipendiumite asutamiseks.

Piduliku vastuvõtu avas Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi nõukogu ja Vilistlaskogu juhatuses esimees Gunnar Okk, tervitussõnad lausus Tehnikaülikooli rektor Peep Sürje ja Tallinna linnapea Tõnis Palts.

Pärast avasõnu andis Tallinna Tehnikaülikooli rektor Peep Sürje üle tänukirjad TTÜ kuld- ja ausponsoritele.

Kuld sponsori tiitli, kelle annetuse on vähemalt 250 000 krooni, vääriliseks tunnistas Tallinna Tehnikaülikool AS Eesti Põlevkivi, AS Harju Elekter, AS Merko Ehitus ja AS Tallinna Vesi.

Aus sponsori tiitli, kelle annetuse on vähemalt 100 000 krooni, said eraisikutena Olaf Herman ja Toomas Luman, ettevõtetest AS Aobase Systems, AS Cell Network, AS Cybernetica, AS EE Grupp, Oracle East Central Ltd Eesti filiaal, AS Saku Õlletehas, AS Teede REV-2 ning NG Investeeringud OÜ.

Järgnevalt allkirjastati lepingud Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi Vilistlaskupitaliga liitujatega. Käesoleval aastal liitusid Vilistlaskupitaliga Tallinna Tehnikaülikooli Aasta Vilistlane 2005 Tiina Mõis (pildil koos Kerly Orulaiuga lepingut allkirjastamas) ja Tallinna Tehnikaülikooli Aasta Vilistlane 2002 ning TTÜ kuratooriumi liige Gunnar Okk.

1999. aastal asutasid seitse vilistlast Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondi Vilistlaskupitali, annetades igaüks fondi 50 000 krooni. Kuue aasta jooksul on Vilistlaskupitaliga liitunud 49 Tehnikaülikooli vilistlast.

Seejärel allkirjastati uued koostöölepingud stipendiumide asutamiseks SA Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond.

Koostöölepingud allkirjastati Tiina Mõisaga, kes asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli matemaatika-loodusteaduskonna doktorioõppe

naisüliõpilasele, BLRT Grupp ASga, mis asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli mehaanikateaduskonna bakalaureuseõppe ja mehaanikateaduskonna laevaehituse eriala magistriõppe üliõpilastele, Elion Ettevõtted ASga, mis jätkas 2002. aastal asutatud stipendiumi väljaandmist Tallinna Tehnikaülikooli tehnika eriala bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilastele, If Eesti Kindlustuse ASga, mis asutas kaks bakalaureuseõppe stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli tehnika ning majanduse erialade üliõpilastele, Ensto Ensek ASga, mis asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli mehaanikateaduskonna ja energeetikateaduskonna bakalaureuseõppe üliõpilastele, Skype Technologies OÜga, mis asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli infotehnoloogia teaduskonna magistriõppe üliõpilasele ning Harju KEK ASga, mis annetas Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondile 50 000 krooni.

Lisaks Tallinna Raekojas allkirjastatud koostöölepingutele on Tallinna Tehnikaülikooli Arengufondis 2005. aastal sõlmitud uued koostöölepingud Olaf Hermaniga, kes asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli ehitusteaduskonna doktorioõppe üliõpilasele, Toomas Lumaniga, kes asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli ehitusteaduskonna magistriõppe üliõpilasele, Harju Elekter AS-ga, kes asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli energeetikateaduskonna elektriaramite ja jõuelektronika instituudi magistriõppe üliõpilasele ja Saajos Inexa AS-ga, kes asutas stipendiumi Tallinna Tehnikaülikooli mehaanikateaduskonna magistriõppe üliõpilasele.

Käesoleval aastal otsustas Tallinna Tehnikaülikooli Arengufond ja Vilistlaskogu koostöös Tehnikaülikooli juhtkonnaga anda välja ühtekokku 55

stipendiumi, kogusummas 1 322 000 krooni. Tallinna Raekojas toimunud pidulikul vastuvõtul anti neist välja Boris Tamme nimeline stipendium summas 100 000 krooni, professor Heinrich Lauu nimelise stipendiumi summas 100 000 krooni, 8 stipendiumit doktorioõppe üliõpilastele á 40 000 krooni, 14 stipendiumit magistriõppe üliõpilastele á 25 000 krooni ja 25 stipendiumit bakalaureuseõppe üliõpilastele á 15 000 krooni.

Vilistlaskogu andis välja kaks 10 000 kroonist Tallinna Tehnikaülikooli Vilistlaskogu üliõpilasstipendiumit ja Peeter Riida nimelise stipendiumi summas 12 000 krooni.

Kerly Orulaid
TTÜ Arengufond

Seoses Tallinna Tehnikaülikooli osalemisega Kievis rahvusvahelisel konverentsil "Kesk- ja Ida-Euroopa virtuaalülikoolid" esines Tallinna Tehnikaülikoolis tervituse ja sõnavõtuga neljapäeval, 10. novembril Ukraina suursaadik Eestis Mykola Makarevych.

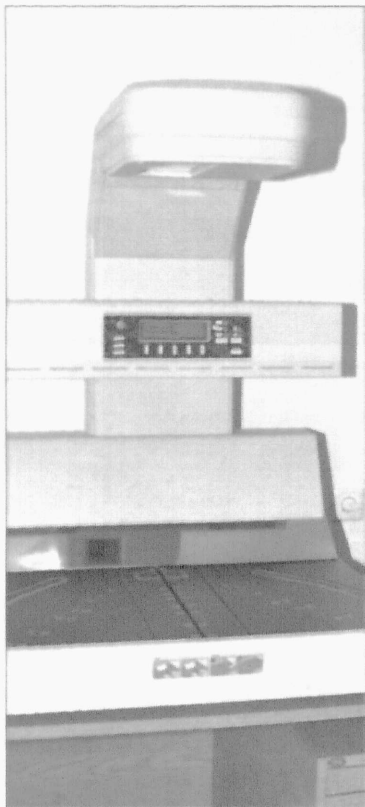
Uued digiteenused TTÜ raamatukogus

27. oktoobril toimus raamatukogus TTÜ Raamatukogu uute digiteenuste presentatsioon. Digitaalraamatukogu pilootprojekti ja skaneerimisteenuseid esitlesid raamatukogu direktor Jüri Järs ja süsteemihaldur Rait Agurajuja.

Skaneerimine

Nüüdsest on pearaamatukogus võimalik tellida e-koopiaid nii raamatukogu kui tellija materjalidest (raamatud, ajakirjad, fotod, käsikirjalised materjalid ja muud trüki- ja digitaalsed materjalid).

Skaneeritava dokumendi formaat võib olla A6 kuni A2. E-koopia on

Uusi teenuseid võimaldab moodne skanner

mustvalge. Soovi korral tehakse tekstivastus FineReader 7.0 Pro tarkvara abil korrektuuri tegemata.

Tellijail on võimalus saada e-koopiaid kas disketil, CD-l, DVD-l, mälu- ja välis- või raamatukogu FTP serverilt. Teenus on tasuta, hind alates 5.00 kr/lk. Tasumine kohapeal sularahas või arvega.

Skaneerimisruum pearaamatukogu põhikorrusel on avatud esmaspäevast reedeni kell 9.00 – 12.00 ja 13.00 – 16.30.

TTÜR digikogu (<http://digi.lib.ttu.ee/>)

TTÜ digitaalraamatukogu loomise eesmärk on pakkuda teadlastele, uurijatele, üliõpilastele ja teistele asjast huvitatuile veebipõhist ligipääsu TTÜ teaduspublikatsioonidele, doktori- ja magistr töödele. Nende säilitamiseks ja kättesaadavaks tegemiseks lõi raamatukogu andmebaasi, kus praegu on täistekstidena kättesaadavad mõnikümne teavikut.

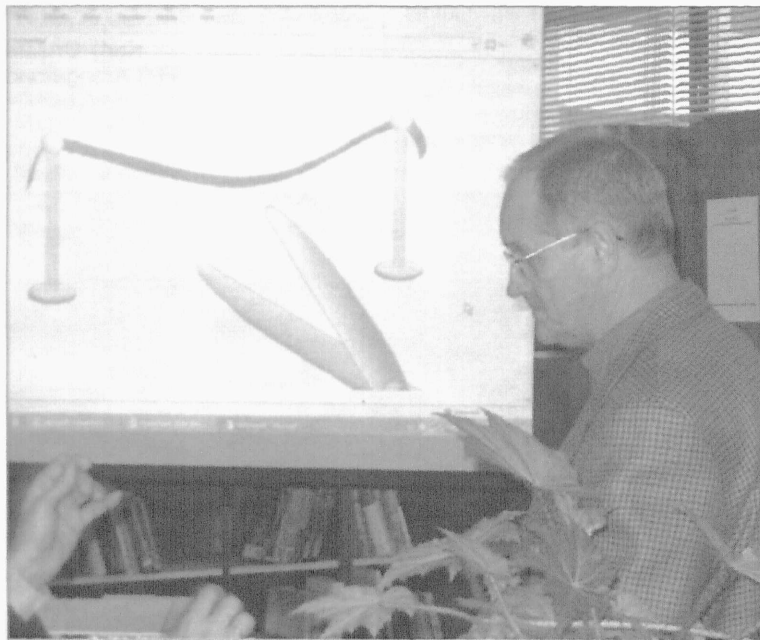
Digikogusse on kavas lisada ka õpikuid, loengukonspekte ja muid õppematerjale, et tulevikus leevendada trükitud õppematerjalide vähesest eksemplaarsusest tingitud puudujääke.

Esimesena digiteeriti Inseneri- ja graafika keskuse juhataja Harri Annuka initsiatiivil õpik "Kujutatav geomeetria" (A.Rünk jt.)

Raamatukogu teeb e-publikatsioonid kättesaadavaks ka elektronkatoloog ESTER kaudu.

Vastavalt autoriõiguse seadusele sõlmib raamatukogu autoriga kirjaliku lepingu teose elektrooniliseks publitseerimiseks TTÜR digikogus. Autori soovil digiteeritud teaviku kopeerimisvõimalus välistatakse, võimalik on rakendada ka muid juurdepääsupiiranguid.

Katri Mägi
raamatukogu infoosakond

Haldusdirektor Henn Karits raamatukogu uusi digiteenuseid avamas

Vivat!

Väino Rajangu 60

6. novembril sai 60aastaseks humanitaarteaduskonna haridusuuringute keskuse juhataja professor Väino Rajangu, sünnilt idavirumaa Salla Tammikust.

Koolis käis ta Kesk-Eestis Järva-Jaanis, ja kui kätte jõudis seitsmes klass, tuli hakata mõtlema, mis saab edasi. Üsna juhuslik seik tõi ta Tallinna Polütehnikumi, kus, nagu ühele tõsisele maapoisile kohane, asus õppima põllumajanduse elektrifitseerimist. Elektriga tuli päev päeva kõrval tegemist teha ka pärast koolitunde, muidu poleks antud peavarju ühiselamus, millele peagi lisandus elektriakadeemia RETi raadiotehases. Kalevipoja kolhoos Rakvere all, kuhu ta tööle määrati, jäi noorest elektrimehest siiski ilma. Tema vaatas tükki ülikooli poole Koplis ja tipikas tast saigi, jõudes automaatika- ja telemehaanikainseneri paberiteni 1970 kevadel.

1972 algasid aspirantuuriõpingud prof E. Kulli käe all. Majandusteaduste kandidaadi kraadi kaitses V. Rajangu 1975. aastal TA Majanduse Instituudi juures, majandusdoktoriks väitles end 1983. Teaduse valdas tegeles esialgu seadmete remondi majandusküsimustega. Järgnes kõrgkooli ökonomika uurimisrühma loomine tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri juurde,

mis 1987 sai ümber korraldatud kõrgkooli ökonomika laboratooriumiks, edasi 1992 hariduspoliitika uurimisrühmaks ja lõpuks 1995 haridusuuringute keskuseks humanitaarteaduskonna koosseisus.

Hoolimata nimetusest laienesid uuringud õige pea kogu haridussüsteemile, teisi kooliastmeid kõrvale jättes oluks kõrgkooli tulevikku raske ette näha. Nii ongi tundma õpitud haridussüsteemi arengusuundi ja olukorda tööturul haridustasemest ning erialast lähtudes.

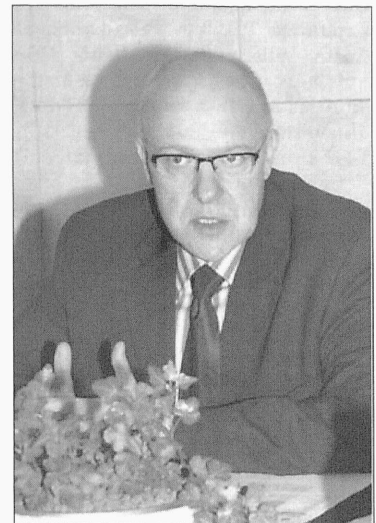
Juubilaril on läbi käidud kõik pulgad ülikooli ametiredelil laborandist professorina, selle kõrval jõudnud veel olla 1986-1988 minister ning 1988-1990 hariduskomitee esimees. 1996 valiti ta TTÜ hariduspoliitika professoriks, 1996-2004 oli humanitaarteaduskonna dekaan.

Ta on kõva suhtleja ja agar suleilgutaja. Käinud end täiendamas Venemaal, Saksamaal ja Austrias, osalenud seminaridel ja konverentsidel Poolas, Prantsusmaal, Soomes ja paljudes paikades mujalgi.

Kirjatükke on aastatega kogunenud loendamatu hulk, artiklite sekka ka raamatuid.

Tugev käepigistus juubeli puhul!

Kolleegid
humanitaarteaduskonnast

Tehnikaülikooli külastasid eelmisel nädalal töövisiidi raames Prantsuse Suursaatkonna kultuuri- ja koostöönounik Jean-Louis Pelletan (pildil) ja tema assistent Jekaterina Babichenko. Külaskäik oli jätkuks rektor Peep Sürje visiidile Lyoni, kus ta koos sealse tehnikaülikooli INSA direktori Alan Storckiga allkirjastas 21.oktoobril koostöölepingu.

Viikingisõit läbi

TTÜ Küberneetika Instituut koos konsortsiumipartneritega lõpetas suuremastaabilise Euroopa Liidu 5. raamprogrammi infoühiskonna tehnoloogiate ala-programmi projekti eVikings II.

eVikings II sisuks oli infoühiskonna tehnoloogiate tippkeskuse loomine Eestis ehk siis varemalt killustunud teadus- ja arendustegevuse konsolideerimine, rahvusvahelistamine ja tööstustamine. Fookusvaldkondadeks olid tarkvara- ja info-turbetehnoloogiad, loomuliku keele tehnoloogiad ning digitaalsüsteemid. Meetmeteks eesmärkide saavutamiseks olid suure hulga erinevate koostöötegevuste algatamine projektkonsortsiumi, rahvusvaheliste teaduskeskuste ja tööstuse vahel (nt ühisprojektide algatamine), teadurite mobiilsuse toetamine, kraadiõppurite õppevisiidid, Eesti päritolu välismaal töötavate teadlaste repatrieerimine, Eesti IT-teadlaste tulemuste tutvustamine rahvusvaheliselt ja tööstuses (sh nähtavusüritused nagu kõrgetasemeliste teadussündmuste toomine Eestisse), tehnoloogia teedekaartide koostamine Ees-

ti konteksti jaoks, teadus- ja arendustegevuse poliitikauringud jne.

Nn kaasnevate meetmete tüüpi projekt algas novembris 2002 ja kestis käesoleva aasta septembrini, kokku 35 kuud. Euroopa Liidu lubatud finantseering oli 0.9 milj EUR.

TTÜ Kübi partneriteks olid Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool, Eesti Infotehnoloogia SA (EITSA), SA Archimedes, Ericsson Eesti, AS Cybernetica ja välispartneritena Helsingi Tehnikaülikool ja École Polytechnique Fédérale de Lausanne.

Viikingiprojekti põhilised eesmärgid said kõik täidetud ja olulisimaks tulemiks tuleb lugeda Eestis IT-teadust tegevate organisatsioonide koostöö olulist elavnemist ja organiseerumist võrreldes varasemaga, tärkavat koostööd Eesti firmadega ning mitmete formaliseeritud koostöökoosluste moodustumist. Täna on Eestis ametlikult olemas

IT-alane teaduse tippkeskus, tehnoloogia arenduskeskus ja kaks doktorikooli. Need kõik on olulisel määral loodud eVikings II konsortsiumituumiku baasilt ning finantseerijateks on TKN, EAS ja Innove.

Organisatsiooniliselt laabus teadusasutuste töörühmade koostöö omavahel ja väliste partneritega hästi ning virtuaalse tippkeskuse moodustumisest võib seega rääkida tõepoolest. Suhtlemine teaduskorraldajatega läks pisut vaevlisemalt - keeled ja maailmapildid on erinevad -, ent edasiminekuid oli siingi. Eesti tööstuspartnerite osas õppisime, et sageli on lihtsam ja kasulik rääkida mitte niivõrd suurte multinatsioonaalsete firmade esindustega (kelle missioon Eestis on üldjuhul müük, mitte arendus), kuivõrd väikefirmadega.

24. oktoobril toimus Tallinnas projekti hindamine. Euroopa Komisjoni nimetatud ekspertide paneeli kuulusid Daniel Camerini (IBM France), Clark Eustace (PRISM Group) ja Gordon Pace (Malta Ülikool). Projekti saavutused tunnustati teaduse ja arenduse tööpakettide osas üliheadeks, kriitikat tehti tehnoloogiajuhtimise õpetuse ja

koordinatsiooni pakettide kohta. Lõpparuanne tuleb Euroopa Komisjonile esitada jaanuaris.

Tulevikus Eesti teadusasutused

kaasnevate meetmete projektidega üldiselt arvestada ei saa, need olid mõeldud ühinemisfaasi jaoks. Edaspidi tuleb kaasa mängida suurtes päris- ehk teadus- ja arendusprojektides. eViking II projektkonsortsium on siin olnud edukas. Suurimate uute projektidena tuleb nimetada Euroopa Liidu 6. raamkava integreeritud projekte MOBIUS ja AEO-LUS, mis kumbki algasid käesoleva aasta septembris. Esimene on pühendatud sertifitseeritud koodiplatvormi loomisele mobiilsete seadmete jaoks. Selles lööb kaasa Kübi ning partneriteks on sellised võimsad teaduskeskused nagu INRIA, Edinburghi Ülikool, Müncheni Ülikool, Eidgenössische Technische Hochschule Zürich ning firmad nagu France Télécom, SAP. Teine tegeleb Cybernetica osalemisel overlay-arvutite ehitamise algoritmiga. Kummagi projekti ühiseks kontekstiks on globaalne arvutamine.

Veebiaadress: <http://ev2.ioc.ee/>.

Tarmo Uustalu
TTÜ Küberneetika Instituut

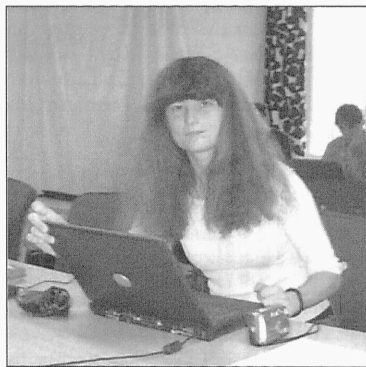
Arvutiteadus sulle, TTÜ kraadiõppur

Käesolev aasta on Eesti arvutiteadlastele olnud erakordselt tegevus- ning töörohke. Eestis on korraldatud rekordiline arv mainekaid teaduskonverentse ja -kohtumisi. Suurim oli Küberneetika Instituudi korraldatud kolmest konverentsist kokku pandud funktsionaalprogrammeerimise ning tarkvaratehnoloogia ühendkonverents (TFP/ICFP/GPCE) koos 11 satelliitnõupidamisega, millest septembri lõpul ning oktoobri algul käisid 9 päeva jooksul läbi ligi 350 inimest. Aga peale selle toimusid Eestis konverentsid andmebaasidest ja infosüsteemidest (EJC ja ADBIS), bioinformaatikast

(Bioinformatics), teoreemiteadusest (CADE), tarkvaratehnikast (SPLST) ning infoturbest (NordSec). Fakt, et väikeses Eestis korraldatakse mõne kuu jooksul nii suur arv mainekaid teaduskohtumisi näitab, et kroonilisest inimestepõuast hoolimata suudetakse siiski teha maailmatasemel arvutiteadust.

Ainus viis inimestepõua leevendamiseks on veenda andekaid noori, et arvutiteadus on hea ja huvitav ning temaga tasub tegeleda. Muuhulgas just seda eesmärki kannavad Eesti arvutiteaduse teooriapäevad - forum, kus vabas vormis tutvustatakse üksteisele hiljuti tehtut, vahetatakse mõtteid ning saadakse uusi ideid. Traditsiooniliselt toimuvad teooriapäevad kaks korda aastas Eesti ilusates paikades. Arvult seitsmendad teooriapäevad toimusid 28.-30. oktoobril Põhja-Eesti rannakülas Viinistus Tarmo Uustalu korraldamisel.

Rõõm oli tõdeda, et hoolimata tihedast töögraafikust leidsid suur osa aktiivselt teadustööga tegelevatest Eesti arvutiteadlastest seegi kord aega kohale tulla ning ettekandeid pidada. Üritusel oli ka arvukalt päris noori (magistri- ja bakalau-

Kord Tallinna koolitüdruk olnud Edith Elkind on tänava suvest Princetoni ülikooli doktor.

Foto Ksenia Orman

reusetudengeid), enamus nendest küll TÜst. TTÜ esindus jäi selles osas seekord paraku üsna väikeseks.

Kokku oli osalejaid 44, nende hulgas 4 kutsutud ettekandjat. Kreekast pärit Aristides Gionis kaitses 2003 aastal Stanfordin doktorikraadi ning töötab praegu järel doktorandiina Helsingi ülikoolis. Aristidese uurimisvaldkondadeks on põhiliselt andmeanalüüs ja -kaevandamine. Viinistul rääkis ta aga võrkude immuniseerimisest viiruste vastu. Tallinnas sündinud ja ülikoolidiplomi Moskvas omandanud Edith Elkindil on värske doktorikraad Princetoni ülikoolist ning hetkel on ta järel doktorant Warwicki ülikoolis, kus tegeleb teoreetilise informaatika ning selle rakendustega mänguteoorias, majanduses ning sotsiaalteadustes. Edithi kõne oli valimisskeemidest, mis oleks raskesti manipuleeritavad. Lähemalt tulnutest pidasid pikemad ettekanded TTÜ arvutiteaduse instituudi professor Tanel Tammet ning juunis TTÜs doktorikraadi kaitsnud Risto Vaarandi SEB Ühis pangast - andmebaasidest se-
man-

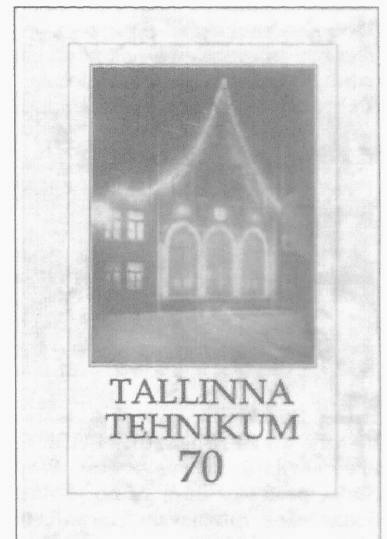
tilisest integreerimisest ning sündmuste korreleerimisest ja andmete kaevandamisest sündmuste logides.

Lühemate ettekannete hulgas olid traditsiooniliselt väga tugevalt esindatud kaks valdkonda - loogika, semantika ja programmeerimiskeeled (Olha Shkaravska, Tarmo Uustalu, Ando Saabas, Vesal Vojdani, Jevgeni Kabanov, Jelena Sanko, Vahur Kotkas) ning krüptograafia (Emilia Käsper Sven Laur, Helger Lipmaa, Sven Laur, Ilja Ts^ahhhirov, Peeter Laud, viimased kaks semantikaga lõikuvad). Lisaks pidas Jan Willemson põneva ettekande mängude programmeerimisest.

Osalejad lugesid ürituse igati kordaläinuks ning juba lepidi kokku ka järgmiste teooriapäevade toimumine tuleva aasta veebruaris Lõuna-Eestis. Siia sobiks ka väike reklaam TTÜ kraadiõppuritele: tegemist on üritusega, mida tasub kaema tulla. Lähem info ürituse kohta, sh. ettekannete kokkuvõtted ja slaidid on üleval veebis aadressil <http://www.cs.ioc.ee/~tarmo/tday-viinistu/>.

Teooriapäevi Viinistul toetas HTMi 2002.-06.a tippkeskus Töökindlate Arvutisüsteemide Keskus, <http://cdc.ioc.ee/>.

Ando Saabas
TTÜ Küberneetika Instituut

9. novembril esitleti TTÜ nõukogu saalis raamatut "Tallinna Tehnikum 70", mis kajastab 1988. aastal TPI Muinsuskaitseklubi ja selle juhatuse esimehe Uno Liivi algatusel ülikoolis toimunud ettevõtmisi ja peetud kõnesid nii sõnas kui pildis. TTÜ kirjastuse väljaandel ilmunud raamat sisaldab ka materjale 1988 ilmunud samanimelisest trükisest, mis tähistas ühtlasi uut etappi meie tehnikaülikooli ajaloo tõepärasel avamisel.

Lapsus linguae

2. novembri ajalehes *Mente Manu* on tekkinud väike eksitus.

Artikli „TTÜ professor sai Saksa Teeneteristi“ kirjutas Humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituudi direktor professor Rainer Kattel.

Ühtlasi teatame, et professor Wolfgang Drechsler on Humanitaar- ja sotsiaalteaduste instituudi koosseisuline professor.

Tehnikaülikoolis käivitus doktorikool "Uued tootmistehnoloogiad ja - protsessid"

Eesti riigi kui kõrgtehnoloogilise riigi arendamise üheks eelduseks on hästikoolitatud noored inimesed. Mida rohkem on meil doktorikraadiga noori Eesti arengu võtmevalikondades, kuhu kindlasti kuulub tehnika ja tehnoloogia laiemas plaanis ning materjalitehnoloogia kitsamalt, on meil loota investeeringuid, innovaatilist tootmist ja muidugi ka taandust suure kiirusega vananevale ülikoolile!

Tanu Tehnikaülikooli heas mõttes "kangelaslikule" võitlusele on tänaseks reaalsuseks saanud SA Innove koordineerimisel doktorikool "Uued tootmistehnoloogiad ja -protsessid".

Projekt algas 1. oktoobrist 2005. a ja kestab 30. juunini 2008. Doktorikooli on kavas vastu võtta 59 doktoranti ja vastuvõtt algab 7. novembril ning lõpeb 17. novembril 2005.

Projekti üldeesmärgiks on kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse jätkusuutlikkuse tagamine ning Eesti teadusmahukate majandusharude arengu ja konkurentsivõime kindlustamine.

Doktorikooli kitsamateks tegevusvaldkondadeks on uute materjalide tootmistehnoloogiad ja tootearendus, keemiline tehnoloogia ja materjalide mikro- ja nanotehnoloogiad. Doktorikool peab looma eeldused doktoritöö kvaliteedi oluliseks parandamiseks ja efektiivsuse tõstmiseks mislähki peab suurendama doktoritööde tähtaegsete kaitsmist arv

vähemalt 70% doktoritööde alustanud üliõpilaste arvust. See on projekti üks tähtsamaid ülesandeid ja väga selge tulemusindikaator. Et seda tagada on doktorantidele pakutud rida nende õpinguid toetavaid tegevusi. Allpool valik tähtsamatest ja otseselt doktorante puudutavatest:

- doktoritöö kvaliteedi parandamine parimate Eesti ja välismaiste teadusasutuste, ülikoolide ja ülikooliväliste tippteadlaste ja -spetsialistide kaasamise abil.
- doktorantide mobiilsuse suurendamine lähetades doktorante teadustööle välispartnerite teaduslaboritesse, mis võimaldab ligipääsu maailmatasemel teadusaparatuurile.
- doktorantide teadustöö taseme tõstmine, kaasates selleks juhendajaid väljastpoolt ülikooli (sh välismaalt ja ettevõtlusest), sh nominaalset õppeaega (4 aastat) ületanud doktorantide arvu vähendamine.
- doktoritööde rahvusvahelistumine, väliskontaktide tihendamise, esinemiskogemuste arendamine korraldades vastavalt kolm suve- ja talvekooli, osaledes arvukatel rahvusvaheliste teaduskonverentsidel.

Nende tegevuste edukaks teostamiseks on projekt varustatud ka piisavate rahaliste vahenditega. Nii on igal doktorikooli arvatud doktorandil

võimalik arvestada igaaastase toetusega teaduskonverentsidel ettekangete esinemiseks keskmiselt 15 000 krooni ja teadustöö tegemiseks välispartnerite juures samasuure summa. Lisaks saame kaasata suve- ja talvekoole juhettekannete pidamiseks ning intensiivkursuste läbiviimiseks parimaid võimalikke spetsialiste nii kodu- kui välismaalt.

Kellele antakse, sellelt ka nõutakse. Igal kevadel toimub tõsine doktorantide töö edukuse hindamine ja sügisel uus vastuvõtt. Loodame korraldajate poolt, et tekib tõsine konkurents ja see sunnib ka kooli vastuvõetuid täielikult pühenduma eesmärgile.

Projekti edu tagamiseks on moodustatud konsortsium, kuhu kuuluvad TTÜ keemia- ja materjalitehnoloogia teaduskond, TTÜ matemaatika-loodusteaduskond, TTÜ mehaanikateaduskond, TÜ füüsika-keemia teaduskond ja Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut (KBFI). Nendel paigutatakse projekti ka rahalisi vahendeid ning viivad ka vahetult läbi doktoritööd.

Et projekt oleks seotud Eesti majanduse ja tööstusega, on projekti kaasatud partneritena terve rida Eesti nimekaid kõrgtehnoloogilisi ettevõtteid ning asutusi nagu näiteks: EV Kaitseministeerium, ES Sadolin AS, AS Prosyntest, AS Silmet, AS Materjalitööstustehnoloogia Siirdekeskus, AS Tööriistavabrik, AS Sumar, AS Norma. Projekts

on tähtis roll Helsingi Tehnoloogiaülikoolil ning Tampere Tehnikaülikoolil, kellega on Tehnikaülikoolil kauased partnerlussidemed. Nende ülikoolide kompetentsile ning teaduslaborite kasutamise võimalusele loodab käesolev projekt erilist. Doktorikool toetab samuti kolme Eesti teaduse tippkeskuse - Keemia- ja Materjaliteaduse Tippkeskuse (TÜ ja TTÜ) ja TÜ Füüsika Instituudi ja Analüütilise Spektromeetria Tippkeskuse (KBFI) arengut ja jätkusuutlikkust.

Uute tootmistehnoloogiate ja -protsesside doktorikooli projekt toetab konkreetset TTÜs järgmisi akrediteeritud õppekavasid:

- keemia- ja materjalitehnoloogia KAAD02 tervikuna;
- masina ja aparaadiehitus MAPD02 spetsialiseerumised materjalitehnika ja tootearendus ja tootmine;
- keemia- ja geenitehnoloogia YALD02 spetsialiseerumised keemia ja molekulaartechnoloogiad.

See aga ei tähenda, et doktorikooli kandideerijate ring on suletud. Laias plaanis on kõik materjalide tehnoloogiaga tegelevad doktorandid kandideerimisel teretulnud vaatamata teaduskondlikule kuuluvusele.

Seega kõigile jõudu kandideerimaks doktorikooli „Uued tootmistehnoloogiad ja - protsessid“!

Prof Andres Öpik
Doktorikooli projektijuht

Hiina RV Saatkonna nõuniku visiit TTÜsse

Hiina Saatkonna palvel külastas nõunik Chen Shanmin TTÜd 8. novembril ja kohtus rektor Peep Sürje, professor Jüri Vainu ja Jüri Soone ning rahvusvaheliste suhete osakonna esindajatega.

Külastuse eesmärgiks oli tutvumine TTÜga seoses eelseisva Hiina haridustegelaste delegatsiooni visiidi ettevalmistamisega Eestisse veel selle aasta lõpul.

Eesti haridusministeeriumi initsiatiivil ja koostöös Hiina osapoolega loodetakse alla kirjutada koostööleping vastastikuste kraadide tunnustamise ja muude koostööalade osas.

Vastates rektor Peep Sürje TTÜ tutvustusele ja tervitusele rõhutas külaline Hiina poole suurt huvi Eesti ja TTÜga koostöö vastu.

Professor Soone rääkis ühistest huvidest ja partnerluse arendamisest põlevkiviuringutega seotud valdkondades. Professor Vainu aga koostöösuundadest ITaladel.

Külaline mainis TTÜ rolli ja head mainet Eesti ühiskonnas ning sellest tulenevat huvi Hiina poolt, mida igati toetab ka saatkond.

Inglisekeelsete õppekavade, üliõpilaste ja õppejõudude vahetuse osas on teatud eeltöö tehtud TTÜ rahvusvahelise tasemeõppe talituse poolt Hiina messidel. Loodame edaspidi parematele arengutele, mida toetak-

sid nii riikidevahelised lepped kui ka saatkonna abi tugevate partnerite leidmisel koostöös Hiinaga.

Madli Krispin
RSO juhataja

Riikliku Arengukava meetme 1.1 projekti 1.0101-0235 raames asutatud

TTÜ doktorikool
„Uued tootmistehnoloogiad ja -protsessid“
kuulutab välja konkursi

DOKTORANTIDE VASTUVÕTUKS

Kandidaadilt eeldame: edukat õppimist doktorantuuris

Nõutavad dokumendid:

1. Vormikohane avaldus TTÜ doktorikooli juhataja nimele
2. CV (TTÜ vormikohane)
3. Publikatsioonide loetelu
4. Doktoritöö juhendaja soovitus-aruamus
5. Tööplaan doktorikraadini jõudmiseks

Dokumendid esitada ajavahemikul 07.11.2005 kuni 16.11.2005 Tartu Ülikooli füüsika-keemiateaduskonna deканаati (Tähe 4, 51010 Tartu) või Tallinna Tehnikaülikooli keemia- ja materjalitehnoloogia, matemaatika-loodus- või mehaanikateaduskonna deканаati (Ehitajate tee 5, 19086 Tallinn).

Doktorantidele avanevad doktorikoolis järgnevad lisavõimalused

- Osalemine rahvusvahelistel teaduskonverentsidel
- Osalemine suvekooldes materjaliteaduste valdkonnas
- Välisekspertide erialased konsultatsioonid ja kõrgetasemelised loengud
- Välisvisiidid kõrgetasemelistesse rahvusvahelistesse uurimiskeskustesse

Lisainfo: juhataja: prof Andres Öpik (e-post: opik@staff.ttu.ee)
nõukogu liikmed: prof Peeter Burk (e-post: peeter.burk@ut.ee)
prof Priit Kulu (e-post: pkulu@edu.ttu.ee)
prof Margus Lopp (e-post: lopp@chemnet.ee)

TAM alustas juubeliüritusi trassil Tallinn-Sillamäe-Tartu-Kuressaare-Tallinn

Tehnikaülikooli Akadeemilise Meeskoori 60. juubelisünnipäva üritused käivitusid täie hooga 3. novembril, kui avati meeskoori juubelinäitus TTÜ peahoones.

Samal õhtul esitles koor Tallinnas Sõpruse kinos oma juubeliCDd "60 aastat Tehnikaülikooli Akadeemilist Meeskoori" ja -raamatut "TAM 60" ning toimus filmi "Presentaatorid" esilinastus (see on kiire ja kaasaegse pildikeelega 55minutilise portreefilm Tehnikaülikooli Akadeemilisest Meeskoorist, režissöör Oudekki Looe, juhtoperaator Martin Gorris, produtsendid Lii Kuldmäe ja Urmo Männi).

"Otsustasime juubelihooaja nurgakivina teha koorist filmi ning toome siin valguse kätte meeskoori lavataguse igapäevaelu," rääkis TAMi president Andrus Hiiepuu. „Esitleme TAM-i läbi vaimuka huumoriprisma ning loodame pakkuda vaikumat meelelahutust ka koori jaoks veidi ebaharilikul moel."

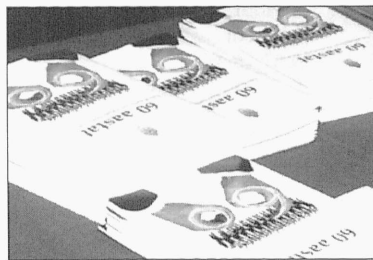
Vaheldumisi kontsertsalvestustega, mida täidab humoorikas lavashow, siseneb film TAMi argipäeva oma koori- ja tantsuproovide ning hääleseadetundidega. „Dokumentaalfilmi seovad lavastatud lõigud maffialikult hämarast koosolekusaalist, kus vaieldakse selle üle, miks neid üldse vaja on ja mis edasi saab," lisas Andrus Hiiepuu.

ETV eetris näidati "Presentaatorid" 5. novembril.

4. oktoobril algas koori juubeliturnee "60 detsembelli", mis viis TAMi ka Tallinnast kaugemale - reedesele avalöögile Sillamäel järgnes päev hiljem kontsert Tartus.

Seekordsele Eesti-tuurile tõmmatakse joon alla 20. novembril Saaremaal ning sarjale pannakse punkt kahe kontserdiga Tallinnas Estonia kontserdisaal (14. ja 17. detsembril).

Kõik regionaalkontserdid toimuvad koostöös kohalike kooridega. Tartus astusime üles koos Tartu Akadeemilise Meeskoori, Tartu Ülikooli Akadeemilise Naiskoori

ning naiskooriga Emajõe Laulikul. Sillamäel tegime koostööd kooriga "Hor ljubitelei pesni" (ehk koor Galina Kuznetsova juhtimisel), Kuressaares koolitame aga järelkasvu, kohtudes Saaremaa Poistekooriga.

Regionaalkontsertide vahele mahutab 8. detsembril Tallinnas korraldatud konverents "Eesti koorilaul uuel aastatuhandel", mis oli mõeldud nii aktiivsetele koorilauluharrastajatele, kes midagi ka ise korda tahavad saata, kuika muusikaprofessionaali-

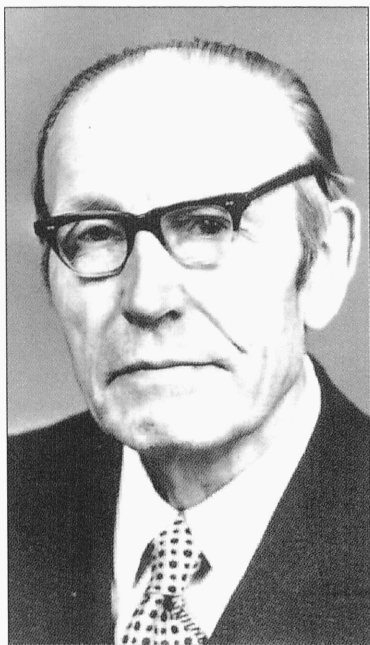

dele, kes koorilauluga seotud: heliloojad, dirigendid, muusikaõpetajad, kultuuriametnikud.

Juubelihooajale paneb võimsa punkti koori 2006. aasta märtsis aset leidev kontserdi reis Lõuna-Aafrika Vabariiki. See on loogiliseks jätkuks koori senistele pikematele vä-

lissõitudele - 1998. aasta Austraalia ja Uus-Meremaa, 2000. aasta USA ja Kanada ning 2002. aasta Korea reisidele.

Tõnu Ojala
Tehnikaülikooli Akadeemilise Meeskoori välisminister

100 aastat professor Eduard Kulli sünnist

25. novembril 2005 möödub 100 aastat TPI professori Eduard Kulli sünnist.

E. Kull sündis Petserimaal keskmiktalupoja perekonnas, lõpetas 1926. a Petseri gümnaasiumi, sai pedagoogilise ettevalmistuse Tallinna Õpetajate Seminaris, töötas esialgu kooliõpetajana kodukohas ja hiljem Tallinnas.

Koolitöö kõrvalt alustas E. Kull õpinguid Tartu Ülikoolis ja jätkas neid hiljem TPIs tööstusökonomika erialal. Üliõpilasena võttis ta aktiivselt osa teaduslikust uurimistööst ja kutsuti pärast lõpetamist tolaeagse Majanduse Teadusliku Uurimise Instituudi koosseisu, kus tõusis lühikese ajaga sektorijuhatajaks.

Alates 1951. aastast alustas E. Kull sihikindlat teadlaseteed Eesti NSV TA Majanduse Instituudis, kus töötas ligi 15 aastat tööstusökono-

mika sektorijuhatajana. Sellel perioodil omandas ta majanduskandidaadi (1952) ja majandusdoktori (1965) teadusliku kraadi.

Huvi teaduslik-pedagoogilise tegevuse vastu tõi E. Kulli 1965. a TPIsse, kus töötas professorina tööstusökonomika kateedris kuni surmani (6.10.1988).

Imetlusväärse töövoimega suutis ta pingelise pedagoogilise töö kõrvalt kirjutada üle 170 publikatsiooni (sh 15 raamatut), toimetada aastaid TPI väljaannet "Õppemetoodika küsimusi", juhendada originaalset uurimistööd "Eesti tööstuse inseneride ja ökonomistide vajaduse määramine aastani 2000". See silmapaistev teaduslik-praktiline uurimus pälvis nii vabariikliku kui ka üleliidulise tunnustuse ja tähelepanu, olles üheks esimeseks seda laadi regionaalseks haridusuurin-

guks Nõukogude Liidus. 1974. a omistati professor Kullile Eesti NSV teenelise teadlase aunimetus.

Prof Kulli peamine panus on Eesti masina- ja metallitööstuse arendamise teaduslike aluste väljatöötamine ning tööstusliku tootmise planeerimise teooria ja praktika arendamine ja seostamine. Tema tootmise planeerimise alased raamatud olid aastaid kasutusel nii õpikuteks kui ka ettevõtete praktikaks. Oluline on ka E. Kulli roll arvukate aspirantide ja diplomandide juhendamisel.

Mäletame prof Kulli kui ausat, visa ning enda ja oma õpilaste vastu nõudlikku inimest.

Eedo Kalle
õpilane ja kolleeg

Meenutame professor Eduard Kulli 25. novembril kell 15.00 majandusteaduskonna ruumis 223.

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA ESTONIAN ACADEMY OF SCIENCES

Eesti Teaduste Akadeemia kuulutab välja konkursi
uurija-professori valimiseks

Uurija-professori ametikoht võimaldab teadus- ja arendusasutuses või ülikoolis uuringuid juhtival ning doktorante juhendaval tunnustatud teadlasel koonduda teadusuuringutele.

Uurija-professoriks võib kandideerida isik, kellel on Eesti doktorikraad või sellele vastav välisriigi akadeemiline kraad, kes on töötanud vanemteaduri või ülikooli professorina kokku vähemalt kümme aastat ning kelle juhendamisel on kaitsnud doktoriväitekirju. Uurija-professoriks kandideerijalt nõutakse jätkuvat rahvusvahelisel tasemel teadustööd ja edukat uurimistoetuste täitmist.

Uurija-professor valitakse kolmeks aastaks. Muude võrdsete tingimuste korral peetakse silmas Eesti TAT strateegias heaks kiidetud võtmevaldkondi:

- kasutajasõbralikud infotehnoloogiad ja infoühiskonna areng
- biomeditsiin
- materjalitehnoloogiad

Konkursil osaleda soovijad peavad hiljemalt 30. novembriks 2005. a esitama Eesti Teaduste Akadeemiale (Kohtu 6, 10130 TALLINN) järgmised dokumendid:

- 1) kirjalik avaldus;
- 2) elulookirjeldus vastavalt ETF ja TKN poolt kasutatavale vormile koos andmetega 10 kõige olulisema publikatsiooni kohta;
- 3) valimisperioodi tegevuskava, sh. kavandatavate uuringute üldteoreetiline taust, uurimishüpotees ning selle seos teadussuuna arengutega, uuringute põhieesmärgid ning oodatavate tulemuste olulisus nii Eesti kui ka maailma seisukohalt;
- 4) haridust tõendav dokument või selle notariaalselt kinnitatud ära kiri;
- 5) soovi korral muud dokumendid või materjalid, mida kandidaat oluliseks peab;
- 6) teadus- ja arendusasutuse, kuhu uurija-professori ametikoht luuakse, nõusolek.

Info telefonil 6444739, vt ka <http://www.akadeemia.ee>

Tallinna Tehnikaülikool ja Tallinna Tehnikaülikooli Vilistlaskogu kutsuvad
kõiki oma vilistlasi, õppejõude, töötajaid, üliõpilasi ja koostööpartnereid

sügisballile

reedel, 18. novembril 2005 kell 19.00 Tallinna Tehnikaülikooli aulasse

Balli avab rektor Peep Sürje ja tervitussõnad ütleb Tallinna Tehnikaülikooli Vilistlaskogu juhatause esimees Gunnar Okk. Tantsuks mängib Kaitseväge balliorkester, solistid Katrin Karisma, Tõnu Kilgas ja Mart Sander Üllatus AS-lt Baltic Tours. Jook ja suupisted hinna sees.

Päasmeid saab osta ülikooli kantsleisest III-104

Ballipäse kahele 300 kr, üliõpilastele 100 kr

Võimalik tasuta ülekandega TTÜ Vilistlaskogu arveldusarvele

10022029792008 SEB Eesti Ühispannas

Lisainfo telefonil 620 3498 või e-posti aadressil vilistlaskogu@ttu.ee

1918
TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOL

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOLI
VILISTLASKOGU

Baltic Tours

1918

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Tallinna Tehnikaülikool omab juhtivat rolli tehnika kõrghariduses, pakkudes rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi õppe-, innovatsiooni- ja teadusteenuseid.
Tallinna Tehnikaülikool kuulutab välja konkursi akadeemiliste ametikohtade täitmiseks:

EHITUSTEADUSKOND

Ehitiste projekteerimise instituut

Ehituskonstruksioonide õppetool

. assistent 1,0 01.01.2006-31.08.2008

Mehaanikainstituut

Tehnilise mehaanika õppetool

. assistent 1,0 01.01.2006-31.12.2009

ENERGEETIKATEADUSKOND

Elektrijamite ja jõuelektroonika instituut

Robotitehnika õppetool

. dotsent 1,0 01.01.2006-31.12.2010

KEEMIA- JA MATERJALITEHNOLOOGIA TEADUSKOND

Keemiatehnika instituut

Keemiatehnika õppetool

. vanemteadur 1,0 01.01.2006-31.12.2010

Põlevikivi instituut

Kütuste teadus- ja katselaboratoorium

. vanemteadur 1,0 01.01.2006-31.12.2008

. vanemteadur 1,0 01.01.2006-31.12.2008

Põlevikivide teaduslaboratoorium

. teadur 0,5 01.01.2006-31.12.2010

MATEMAATIKA-LOODUSTEADUSKOND

Geenitehnoloogia instituut

Geenitehnoloogia õppetool

. teadur 1,0 01.01.2006-31.12.2008

. teadur 1,0 01.01.2006-31.12.2008

Molekulaardiagnostika õppetool

. vanemteadur 1,0 01.01.2006-31.12.2010

. teadur 1,0 01.01.2006-31.12.2010

. teadur 1,0 01.01.2006-31.12.2010

. dotsent 0,5 01.01.2006-31.12.2010

MEHAANIKATEADUSKOND

Soojustechnika instituut

Soojusenergeetika õppetool

. teadur 1,0 01.01.2006-31.12.2008

Soojusjõuseadmete õppetool

. teadur 1,0 01.01.2006-31.12.2010

. teadur 1,0 01.01.2006-31.12.2008

Tööstusliku soojustechnika õppetool

. vanemteadur 1,0 01.01.2006-31.12.2010

Konkursil osalemiseks esitada personaliosakonda alljärgnevad dokumendid:

. avaldus rektori nimele;	TTÜ õppejõud ja teadustöötajad lisavad aruande
. curriculum vitae;	eelneva töö- või valimisperioodi tegevuse kohta.
. teaduskraadi tõendava dokumendi originaal või notariaalselt tõestatud ära kiri;	Esmakordselt professori, dotsendi ja lektori ametikohale kandideerijalt nõutakse avaliku loengu - <i>venia legendi</i> - pidamist.
. publikatsioonide nimekiri;	
. konkursil osaleja soovil muud tema poolt oluliseks peetavad dokumendid ja materjalid.	

Dokumentide esitamise tähtaeg on 5. detsember 2005.a.

Täpsem teave konkursi kohta TTÜ personaliosakonnast aadressil:

Ehitajate tee 5, Tallinn 19086, ruum III-105

Telefon: 620 2056, e-mail: cv@ttu.ee, <http://www.ttu.ee/>

EESTI POLAARFOND

teatab konkursist stipendiumi saamiseks polaaruuringu alal
1997. a asutatud Eesti Polaarfondi tegevuse hulka kuulub polaaralade looduse ja rahvuskultuuride uurimise toetamine.

Toetust võib leida ka samade teemade käsitlemine kaunite kunstide vallas.

Taotlusi ühes CVga ootame 2. detsembrini 2005. a

aadressil Tallinn, Pikk t. 70, Sihtasutus Eesti Polaarfond

Toimetus & teostus

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht *Mente et Manu*

19086 Tallinn, Ehitajate tee 5 (I-214), faks 620 3591

Peatoimetaja

Fotod

Küljendus

Trükk

Mart Ummelas

TTÜ

OÜ Punkt ja Täpp

Auratrükk

e-mail: ajaleht@ttu.ee

www.ttu.ee/ajaleht/

Praeteris magis reprehendi possunt, quam gorrigi

Minevikku on kergem hukka mõista kui parandada

Mente et Manu nr 19
ilmub 30. novembril,
kaastööd palume esitada
24. novembriks